

Lapszájdonos:
Dr. VÁKÁR LAJOSNÉ
 Főszerkesztő
RÉSEGH VIKTOR
 Kiadóhivatal:
 Vákár könyv- és papírkereskedése Calkaszeredán, hová a hirdetések árai és előfizetési díjak előre küldendők.
 Egyes szám ára Let 8.—

CSIKI LAPOK

POLITIKAI, KÖZGAZDASÁGI ÉS TARSADALMI HETILAP.

Működéséről ár:
 Egész évre Let 180.—
 Félévre " 90.—
 Negyedévre " 40.—
 Külföldre egy évre " 400.—
 Hirdetési díjak a legolcsóbban számítanak.
 Kéziratok nem adhatók vissza.
 Nyilvántartási költségek díja soronként Let 25.—
 Megjelenik minden vasárnap

Ecce homo, ime az ember!

Nagybőjti gondolatok és megfontolások.

5. A zaidó nők

Ha megértő, igazság szerető embereket, férfiakat találunk Jézus körül, még inkább kell résztvevő, gyöngéd női lelkeket is fellelőnk, hisz alptonusuk a szánakozás, együttérzés és irgalom.

Mindjárt elsőnek ott találjuk Pílátus feleségét. Nemes szívű urnő, kinek megeseit a lelke Jézus szenvedésén. Jézust megmenteni a férjét felvilágosítani szeretete volna, azért vár megfelelő időre. Isten jótékony álmot bocsájtott rá, melynek hatása alatt figyelmeztette urát, hogy mindent kövessen el, nehogy azt az igazságtalan ítéletet kimondja: Semmi közöd nekem ezzel az igazsággal, mert álomlátásban sokat szenvedtem ömiatta. Célját sajnos nem érte el, de maga részéről megtett mindent, követte lelke nemes parancsát.

A szenthagyomány szerint a keresztutazó egy asszony siet segítségére Jézusnak, tisztá gyolcskendőjét nyújtotta a nagy Saenedőnek, hogy vele poros, véres, verejtékes arcát megtörölje. Mikor visszakapta, Jézus arca volt a kezdőn látható. A szeretet találékony. Mily csekélységgel lehetünk másnak segítségére, csak hogy ehhez nemes érzék, finom lélek kell. Ebben az esetben milyen csekély volt a szolgálát a mekkora jutalomba részesült. Veronika boldog volt.

Fájdalmas útn járta a jeruzsálemi asszonyok, kik szánakoztak és siránkostak fölőtte. Nekik fájt, ők mélyen átértették Jézus fájdalmát, lehet, hogy ép családjukban volt olyan, akit ő gyógyított meg, vagy támasztott fel. Végtelenül rosszul esett nekik, hogy ilyen halátlansággal ísiet az a nép jóságáért, melyet oly nagyon szeretett, Jézusnak vigasztaló volt látni az asszonyok résvétét, feléjük fordul a kedves szavakat intézett hozzájuk:

Jeruzsálem leányai, ne engem sirassatok, hanem magatokat és gyermekieteket, mert ha így bannak a földön fálval, mi lesz akkor a szarással? Mert Jézus isteni szemével tudta, ismerte bűneiket.

Legnagyobb vigaszára volt a szenvedő Jézusnak az ő édes anyja, ki legjobban átértette a kínját, minden fájdalmát. Szeretett volna érte, vagy vele meghalni. Ott a véres Golgota uton mellette van, látja elgyötört alakját, hallja a gnyesavakat, nem tud segíteni, de találkonnak tekintetük, és sokat mond a Fla bistatást olvas ki belőle. Hisz a boldogságos Szűz már Jézus 40 napos kora óta elkészte lélekben a szenvedést, amióta a jövőt az agg Simeon megjósolta. A boldogságos így lesz fájdalmas anyja, az édesanya vértanúanya. Jézus a keresztén anyjához is intés utolsó szavakat, hogyne, a világon őt szeretete a legjobban. — Asszony ime a te fiad! — szól hozzá s szent Jánoshoz pedig: Ime a te anyád. Gondoskodott szűz Mária további sorsáról. Rábizta őt a szeretett tanítványára,

viszont őt édes anyja gondjába ajánlotta. Szent Jánosban minket is odaértett, nekünk is anyánkné adta a szent Sülset, így mi is gyermekeivé lettünk. Őz kóttan s többi szent asszonyok a végéig kitarítottak, ott állottak Jézus haláláig keresztje mellett. Jól esik hinnünk, hogy a keresztől levőve első és utolsó pihenő helye Jézusnak édesanyja öle volt. És a megnyugtató s stilszerű: ahonnan elindult, oda térjen vissza, mint csecaemő ölében pihent, most is ott nyugodjék meg.

Ecce homo, ime ilyen emberek is vannak, kik szeretnek és cselekednek. Ezek az Ur szolgáló leányai, kik az Ur parancsát teljesítik. Tanuljuk meg tőlük lélekkel megfogni a világot, mert akkor megújul a föld színe. Beoszljuk meg a nőket, sejtítanuk el a női lélek gyöngéd finomságát.

Késői szál virág a Pál Gáborné friss sírhalmára.

„Hainak, hainak, egyre hainak...” Most Pál Gáborné halt meg, elesett a kötelességteljesítés frontján, mint a katona a harcmezőn.

Van valami csodálatos tragikum abban hogy noha nem a Székelyföld rangatta bölcsőjét, mégis úgy szerette ezt a földet s annyira fájt neki a székely fájdalom, hogy életét adta ezért.

Van valami szívfacsaróan megindító abban, hogy szeretettel szemére a soha fel nem szaradó könnyű égető gyötrelmét hagyta azért, hogy székely anyák szemérmű tudjon letörőni néhány könnyecsképet. Van valami szív-facsaróan megindító abban, hogy övéit gyászruhába öltöztette azért, hogy székely gyermekek testére várszalljon öltöző ruhát, — anyja lett a csiki székelységnek s árván hagyta a maga gyermekeit!

Ha az alabástrom szelence széttörök, a benne levő drága nárdus olaj szétfolyik s elillan, de illata beszivódik fába, fűbe, virágba s örökké megmarad. Pál Gáborné porsátora szétomolhatott, de élete bevonzta a székely legendába s örökké fogják áldani székely anyák és székely gyermekek.

Milyen gasdagok vagyunk hős halottakban! Egyebünk sincs már, csak az emlékeink és a halottaink. S most eggyel több van, akit sirassunk, eggyel több, akit emlegessünk, eggyel több, akit el ne felejtsünk soha.

Átra volt a mi fajunknak, hogy élő nagyjait nem tudta eléggé megbecsülni, de áldása az, hogy halottaihoz hű maradt mindörökké. S akkor less nekük jaj, ha már halottainkhoz sem tudunk hűvek maradni igazán.

Hűvek maradunk hozzád legszékelyebb székely asszony, sötét elgúlnak hüllő csillaga. Eited, halálod csodálatos mennyei ünnepe, mely lelkünkben ég s örökké megmarad. Esendült a székely ballada, a nemzet mentőjének kezében a fátyla lefelé van fordítva, de ég.

Egjen örökké!

Szotyori Lajos, ref. esperes.

Gyárfás Elemér interpellációja

a szenátus 1936 március 19-iki ülésén.

Van szerencsém a belügyminiszter ur elé tárnai a következőket.

Tusnádfürdő fürdőépítéletei, parkjai és az ezekben tartozó erdőség Tusnad, Comeni, Lasaresti és Vrabia községek közös tulajdonat képezi, melyet 1942. évig egy szövetségnek (Cooperativa Proprietarilor Bailor Tusnad) adtak bérbe. E bérleti szerződés azt a rendelkezést tartalmazza, hogy a bérbeadó négy község a bérlet tartama alatt a közös tulajdonból semmit sem idegeníthet el.

As Oficial National de Turiam a múlt év november havában 1097—935. szám alatt táviratilag felhívta a 4 község tanácsait, hogy a közös tulajdonból rendkívül értékes területeket ingyen adjon oda tulajdonul, amit mindenki községi tanács egyhangulag elutasított.

December hóban a községi tanácsokat újabb gyűlésre hívták össze, melyeken a járási primátor is megjelent és a belügyminiszterium 22286—935. számú rendeletére hivatkozva a tanácsokat arra hívta fel, hogy a kért területeket ingyen adják át használatra a most már külön önálló községet alkotó Tusnádfürdőnek (Bailor Tusnad), mely felhívás teljesítését a községi tanácsok egyhangulag megtagadták.

Folyó év január hó 26. árá hatósági utasításra a községi tanácsok újra összehívtattak s azokon megjelent Const. Dumitrescu közigazgatási vesérfelügyelő, a megyei prefect, a járási primátor és Dancu liberális képviselő, akik a községi tanácsokat a kért területek ingyenes átadására akarták rábírnai. A vesérfelügyelő javasolta, hogy legalább a fürdőutakat és parkokat engedjék át, amelyek cca 25 hektárt tesznek ki. A községi tanácsok ezt nem teljesítették.

A belügyminiszterium ezek után Const. Dumitrescu vesérfelügyelő javaslatára alapján folyó hó 7-én 2246, 2250, 2254 és 2258—936 számok alatt tett intézkedéseivel mind a négy község választott tanácsát felszólította nyilvánvalóan interimár bizottságokkal akarja a község vagyonát károsító tervet végrehajtani. A felszólító rendelet azt a megdöbbentő indoklást tartalmazza, hogy: „felsőbb hatóságok rendelkezéseit figyelmen kívül hagyó határozatokat hoztak a községi közigazgatás kárára, veszélyeztetve ezekkel az állam biztonságát. Tekintettel arra, hogy a fentidőzött vizsgálat jelentésekből megállapítható, hogy a községi tanácsok ülésén magyar nyelven tartatnak, amennyiben sem a primár, sem a segéd-primár, sem a községi tanács tagjai nem tudják az állam hivatalos nyelvét, kompromittálva ezzel a nemzeti presztizst és érdekeket.”

Ami az első indokokat illeti, arra néve hangsúlyoznom kell, hogy a községi tanácsoknak törvényes kötelessége a község vagyonát és joga érdekeit megvédeni. Az érvényben levő közigazgatási törvény

A „CSIKI LAPOK” TÁRCÁJA.

Érdekességek Csiktaploca község multjából.

XXII.

Toplita, mint a „Szent Péter Egyházmegye” fillája.

Toplita, az ellenőrizhető legrégebb időktől kezdve, a Szent Péter Egyházmegye kötelékébe tartozó r. kath. leányegyház volt mindig.

Papjai a szentpéteri plébánián székelték a meghatározott napokon s szükség esetén: rendkívüli időben is, onnan jöttek le lelki-vigaszban részesíteni az arra szoruló hívőket.

A toplitaiak pedig — vasár- és ünnepnapokon — a „Szent Péter”-hez jártak fel szentmisét hallgatni; odavitték ujszülötteiket is, hogy a keresztelés szentségével felvértezve kezdhesék meg a földi életpályát; oda zarándokoltak azok is, akik a házasság szentsége által „holtomiglan” kötötték magukat egymáshoz: de azok is oda tértek meg pihenni az édes anyaföldbe, akik egy nehéz és küzdelmes élet lerobotolása után „az Urban csendesen jobblétre szenderültek...”

Mind ezekről pedig bőveges tannésot tehetnének a születési-, házassági- és halotti anyakönyvi följegyzések, valamint az egyházmegye és község szentségével felvértezve jegyzetei, melyek azokban a vészterhes idők fergetegeiben, különösen pedig az 1661. évi október 21-iki török-tatár pusztítás s az 1694-iki évi február havi tatár-betörés alkalmával egytől-egyig elhamvadtak.

De a fenti kapcsolatok bizonyítására bővegesen elégségek a nép száján ma is élő s több százados multa visezetekintő, hagyományok s a nagy pusztulások után keletkezett újabb anyakönyvek, irattári följegyzések és protokollumok is (melyekből a „Szent Péter”-nél is, az 1700-as évek elejétől kezdődőleg, több kötet van még meg a legnagyobb gondossággal őrizve), amelyek segítségünkre vannak abban, hogy általuk s egy pár még régebbi (veszélytelenebb helyeken megmaradt) regestrum adatainak felhasználásával kapcsolatot teremthessünk még a „régmult”-tal is a képet,

alkothassunk magunknak a letűnt évszázadok hosszú sorának egyházi kapcsolatairól.

De nézzük csak, mi mindent árulnak el a megfakult levelek

A pápai tizedjegyzékben a telegdi arohidia conatus (odorheui esperesség) chiki (ciuci) districtusának 1332-ik évi rovatában, a 668-ik lapon, első helyen van bejegyezve a sumuleui plébános neve „Paulus, sacerdos de Chik, solv. 2 gros.”

Az 1333-ik éviben, a 681. lapon így „Nicolaus, sacerdos de Sumlov, solv. 2 banales aut.”

Kétségtelen, hogy „Sumlov” Sumuleut jelent, „Sumlov” pedig csak hibás leírás volt „Sumlov” helyett. (Orbán Balázs: Székelyföld Leírása, II. k. 12. l.)

A későbbi évszázadok nyilvántartásaiban névszerint is megemlítve szerepelnek a hajdani „Sumlov”-ot (illetőleg: a Szent Péter Egyházmegyét) alkotó községek, m. p.:

Az 1567-iki regestrumban, melynek eredetijét a gróf Rhédei levéltárban rezedték fel 1868-ban, Wárdofalwa 13 kapuval, Chyobot és Chymortán együtt 28 kapuval, Taplocha 44 kapuval.

Ugyancsak idezámíthatjuk Mercurea-Ciucot is, melyet Izabella királyné már 1558-ban „Oppidum Zerada” néven említ s amelyik 1567-ben 16 kapuval szerepel a fenti regestrumban.

Ez utóbbi 1751-ben szakadt el a Szent Péter Egyházmegyétől s lett önállóvá.

P. Losteiner Leonárd, ferencrendi szerzetes (szül. 1744-ben Clujon, meghalt 1826. május 17-én Sumuleun) történelmi följegyzéseiből tudjuk, hogy a moldvai vajda, az 1600-as évek elején, a Szent Péter Egyházközségnek, az akkori határszéli „Bálványos” havasát adományozta azért, hogy a pünkösdi bucsura Moldvából kijáró csángókat a községek lakói — a bucsu tartama alatt — elszállásolják.

Benkő Károly: „Csik, Gyergyó- és Kászon Leírások” című, 1853-ban megjelent művének II. része 97-ik oldalán olvassuk, hogy „Ezen Megye fekvő és felkelhető Javairól” B. Szepesi Ignác püspök 1823-ban oklevelet adott

ki, melyben a „Bálványos” havas adományozásáról is megemlékezik, valamint a fenti községekről is, mint olyanokról, amelyek már az adományozást megelőző időben is „Szent Péter Megye” néven szerepeltek.

A moldvai bucsukok 1744-ig, tehát mintegy másfél évszázadon át, zarándokoltak évente (9 csángó községből) a sumuleui csodatéví Mária-hoz. Utjuk a nagy hegyeken keresztül vezetett s amikor a fogadásukra eléjük siető ciuciakkal a „Széphavas”-on találkoztak, örömkönnök csillogtak a szemekben s hálattal szívvél csendült tel az ősi ének „Zeng az erdő, zug a levele, Mária öröme...”

Ilyenkor nagy volt a sürgős-torgás az egyházmegyéhez tartozó községek lakóinak takaros „életein”, melyek festőien szép viseletű régi ismerőseket láthattak vendégül újra.

Ma is élő szájhagyomány, hogy a moldvaiak székerei, melyeken a bucsukok podgyászait hozták, legnagyobb részben Toplitan nyertek elhelyezést s az igaz állatok pedig — a bucsu tartama alatt — ugyancsak itt, a Nagyréten legelésztek.

Természetes, hogy a csángó-bucsukok számottevő része is szives vendéglátásra talált talunkban.

Igaz, hogy a közös vagyonnak is 40 százalék erejéig volt tulajdonosa a toplitai filia, míg a másik három község hívői együttvéve élvezték annak 60 százalékát.

A vagyon közös lévén, közös kezelőséget is igényelt, de mivel annak elnöke a mindenkori plébános volt, a kezelés legfontosabb tisztségét a „curator”-ságot, vagy „megyebíró”-i állást, legtöbbször Toplitaról töltötték be.

Mivel az egyik „Györgypál” családnak több nemzedéke viselte a „curator”-ságot, azért s családnak, s talunkban szokásos mellékneve még mai napig is: „kurátor”.

De van „megyebíró” melléknevű Györgypál család is!

A toplitai leányegyház lelkiészleteiről gondoskodó szentpéteri plébánosokról és lelkiészekről, az 1600-as évek elejétől kezdődő adatok alapján, a következő alkalommal emlékezem meg.

508 és következő cikkkel egyenesen elírják, hogy a községek jogtalanul és vétkezen kárt okozó tanácsosok egyetemlegesen egész vagyonukkal felelősek. Már pedig ezt a felelőséget idézték volna elő, ha a jogérvényesítés beérkezett területeket a bérleti szerződés tilalma ellenére másnak átengedik. Nincs joga a felesleges hatóságnak arra, hogy rendeleteket adjon ki, a községek vagyonának megkészenítésére s képtelenség az ilyen rendeletek nem teljesítését az állam biztonságára elleni cselekedetnek minősíteni. El lehet képzelni, hogy milyen sokféle visszaélésre vezet az alsófokú hatóság községek részéről, ha az azt látják, hogy a belügyminisztérium is ilyen ürügyeket hangosztat.

Ami az anyanyelv használatát illeti, hivatkozom kell arra, hogy nincs törvény, mely megtiltana, hogy a községi tanácsos anyanyelvén beszéljen. Nevetséges ürügy ilyen indokot hozni fel, mert nyilvánvaló, hogy a feloszlásra nem kerül sor, ha a községi tanácsosok, — anyanyelvükön kifejezett akarral — eleget tettek volna a felhívásnak.

Ciucmegye története.

Szekelyföldi laptársaink figyelmébe.

Budapest, március hó.

A *Csiki Lapok* hasábjain már több ízben megemlékestünk Endes Miklós dr. budapesti közigazgatási bíró kéziratban készenálló nagy művéről, amely Csiki, Gyergyó- és Kászonok ezeréves történetét, a ciuci székeség fejlődését, a községek, a közbirtokosságok és az egyházközségek keletkezését, a vármegye ipari, kereskedelmi, közigazgatási, politikai és társadalmi viszonyait, közigazgatási és törvénykezési életét, községügyét, hely- és vízrajzát, fürdőügyét és ami a könyvet különösen értékesíti és a Szekelyföldön egyetemleges teszt, az egyes nemes családok történetét oknyomozólag és részletesen, száradoknál és községeknél, behatóan tárgyalja és magában foglalja.

Olyan hányzó és éváradatokra szóló, állandó értékű mű is az *Endes Miklós* könyve, amely minden ciuci és szekelyföldi székeséget különösen érdekel. Ha később vessz az olvasó a művet, érdeklődése tetőfokra hág, mert tele van eddig ismeretlen, eddig fel nem dolgozott, össze nem gyűjtött vagy hosszú nem férhető és szanaszét heverő adatok rendszerbe szedett kincsével. A tudomány és az oknyomozó történetírő lelkiismeretességével nyúl a szerző a rendkívül nagy anyaghoz. Több, mint negyven éves bírói működése biztosította lelkiismeretességének és oknyomozásának. Ma is a legmagasabb bírói székesben szolgál. Hosszu és eredményes működésére koronát tett a művével, mikor ismét fajszeretete a még meglévő szellemi erejének legjavát fájának szolgálataiba állította.

Évekkel ezelőtt szekelyföldi laptársaink egyértelműen akira szállították a Szekelyföld monographiájának megírása érdekében. Ime, már készen van a nagyszerű ciuci kötet! Nem kellett semmiféle akció, értekezlet, tere-tere, mert a jó székes anyaföld kiteremtett egy kiváló embert, aki az őseitől öröklött éleslátásával és tettrekész akaraterejével leült az íróasztalához és sok esztendő hangsúlyos munkájával napvilágra hozta a Szekelyföld első kötetét!

A példa adva van, a példa követésre méltó. Sokkal könnyebb otthon, a Szekelyföldön élőknek megírni a hiányzó köteteket, mint távo! a szülőföldtől. Minden székes megyében van még tollforgató bőven! Bár személyesen nem ismerem őket, ott van Odorheiu a kiváló szekelyföldi kutató, Bányay János, Treiscaun megyében Molnár Dénes és a többi. Lassu, megfontolt, de megassakítás nélkül való munka kell ide a megfelelő szakemberek és munkatársak támogatásával. A

budapesti Országos Levéltár, a Nemzeti Museum, a Történettudományi Társulat, az Akadémia könyvtárai a kutatók pesti munkatársainak rendelkezésére állanak.

Addig is arra kérjük székesföldi laptársainkat, jegyzetessék elő *Endes* könyvét közönségükkel, hogy a készenálló mű nyomdába adható legyen. Ma még 300 lej árért kedvezményesen előjegyezhető a circa 800 oldalos mű. Bolti ára jóval magasabb lesz, csak korlátozott példányszámban jelenhetik meg.

Ujból kérem a ciuci közönséget, hogy tömeges előjegyzésével tegye lehetővé a mű mielőbbi megjelenését. Nincs olyan ciuci nemes család, amely a maga hitelen történetét meg ne találná *Endes* kitűnő könyvében.

Ujabb értesülésem szerint még mindig igen kevés az előjegyző. Egyedül és a kedvezőtlen körülmény hátráltatja a készenálló kéziratoknak a nyomdába adását.

Az előjegyzések bejelenthető a *Csiki Lapok*, a *Csiki Néplap* és a *Gyergyói Lapok* kiadói hivatalainál is. A 300 lej kedvezményes ár csak a mű átvételkor fizetendő. *Tusnádi Éltos Gyula dr.*

A rádió, mint néptanító.

Nem tehetek róla, jó barátom a rádió. Akkor is jó, amikor igen sokak szerint „unalmas” előadásokat közvetít. Sőt: ilyenkor vagyunk a legjobb barátságban. Ez ember sohasem bánhatja meg, ha, amikor csak teheti, ilyen alkalmakkor is, egy-egy félórát gépje mellett tölt.

Legutóbb istenáldotta humorral átszótt, nagyon tanulságos dolgot közvetített gépem. A mikrofonba beszélt a rádió falusi népszerű hívatásáról tartott előadást. Közvetlenség kedvéért ebesselő formában adta az anyagot.

Fehérlaka református egyházközsége új papot kapott. A kor vívmányával és követelményével elmelletben teljesen tisztán lévő embert. Az új viszályos új állomás helyén azonnal feltűnt, hogy hívei a kor vívmányaitól, köztük a jövőben kétségtelenül nagy szerepet játszó rádiótól is rettentő távol állanak.

Es nem lehet így — gondolta. Gyakorlati embernek nevelték. Tehát nem töprengött. Sürgősen egy gépet szerzett be. Azonnal üzembe is helyezte a hangosan beszélőjét úgy helyezte el, hogy a falu minél hamarabb tudomást szeressen létezéséről s érdeklődjék iránta.

Függöny mögött leste a hatást, mely nem sok jóval kecsgetett.

Rövidesen kiderült, hogy a falu feltűnő gyorsasággal szerzett tudomást a „csodaról”. Tisztelte is a maga módja szerint tulajdonosával együtt. Az előtte teljesen érthetetlen nagy tudás előtt meghajolt, de egyben el is zárkózott. Papot és gépet egyaránt kerülni kezdett.

Csodót mondott a tudományom — állapította meg keserűen a fiatal pap. Ennek a következményeit viselni kell. Nem állhat pap nélkül egy egyházközség. Jelenleg pedig ez a helyzet, mert nincs semmi lelkipótlás köztém és híveim között — töprengtet tovább, de nem sokáig. Lázadásra határozta magát.

Szándéka végrehajtása céljából felkereste a harmadik faluban lakó egyházközség gondnokát. Előadta jövelele célját. A megfontolt földbírók nem rejtette véka alá gondolatát. Jól akart a tisztelőes ur, csak rosszul fogott hozzá. Tény, hogy az átkos masinát el kell hallgatni. Tudja mi? — én ugyanis ki akarom cserélni a gépet. A tisztelőes uré megfelelő nekem. Bimbó tehenemet borjastól Ósnek adom érte — tárta elé tervét. S hogy a tehéngondozás körül ne kerülje-

nek fel bajok, pár hétig egyik cselédemet is rendelkezésére bocsátom.

A pap örömmel fogadta az ajánlatot. Pár perc múlva vígan poroszkált a Bimbó borjastól Fehérlaka felé.

Amikor estefelé a pap szekéren hazafelé igyekezett, ijedten tapasztalta a község előtt fekvő dombrol, hogy a paplak udvarán tanyázik a falu apraja-nagyja. Azt hitte, valami nagy baj történt, hisz az ő udvarát eddig nagy buszgalommal kerülték hível.

Jólesően csalódott. A Bimbó tisztelőes gyűlt össze a falu. Presbiterrel az élen egyhanguan állapította meg, hogy bárhol szerezte a tisztelőes ur a tehenét, kitűnő vásárt csinált. Arról pedig, hogy időn faluból hozott cseléd gondosra papjuk tehenét, ha néhány napról is van szó, hallani sem akartak. Menjen csak a jámbor bátran haza. Fehérlaka tehenértés dolgában nem szorul senkire.

Igy a tehéngondozás céljából rendelkezésére bocsátott cseléd füles kosárral a karján s benne a bajt hozó rádlóval azonnal utra kelhetett falujába.

A falu pedig gondoskodott a tehenéről, miközben gazdájával szoros barátságba került. Kitűnően megértették egymást. Pap és falu a „Bimbó” újjan szoros kapcsolata talált.

Köszben a tél is eljött a kerületi egyházközség látogatást tett a tisztelőes urnál. Magnóste a „Bimbó” majd a csere tárgyat képező rádió is előkerült.

— Tan csak nem akarod elvinni a tehenemet — hökkent meg a pap.

— Egyelőre nem. Még három-négy évig, míg a borja tejelése nő, nálad marad, mert azt kisfiúdnak szántam ajándékba. Viszont a gépet visszahoztam, mert úgy hiszem, hogy assal már lehetne csinálni valamit.

A következő percekben életrevaló terv született a két gyakorlati ember koponyájában. A rádió gazdasági előadásait szemléltető példákval kell átátmozgatni, fejtegetni. Így gépszerű közvetlenség megcsinál. Tömegek nevelésére teljesen alkalmas szeresammá módosul.

A határozatot tett követte s a következő vasárnap felhangzott a cluteremben a figyelmeztetés:

— Mindazokat, akik érdeklődnek a tehenek után, délutánra szivesen látom a kocsal szinben, mert egy ur a fővárosból rádióval mond dicséretet a „bimbóról”.

Délután aztán a kocsiszinbe szerelt rádió körül szorongott az egész falu. Közéleben a „Bimbó” nyugtalanított a harangozó felügyelete mellett.

Jelzett időben megszólalt a fővárosi hang s nagyszerű szak tudással ismertette a jó fejlesztés összes külső lementet jeleit, miközben a tisztelőes időközben szorgalmasan magába szedett tudással szemmeláthatólag mutogatta a jeleket.

Hallgatósága pedig kitűnő tanítványnak bizonyult. Ezt a legelső országos álltvásár bizonyította, amikor a fehérlaki gazdák gazdasági akadémiát végzettséghez hasonlóan becsülték le a sálvány tejlő tehenekhez s egy esztendő sem telt belé, összehasonlíthatatlanul jobb állatállományra tettek szert a környező falvaknál.

A kísérletet rendszeres, szemléltető példákval átátmozgató munka követte. Eredmény: a község gazdasági élete rendkívül fejlődéseket mutat.

Es ez nem mese. Magtörtént s röviden könyvben is megjelent történetet ismertettünk. Ugy véljük, kevés jóakarattal és sok kitartással párosít munkával községeinkben is meg lehetne honosítani a rendszert. Egy csöppel sem kisebb eredménnyel, mint azon a bizonyos Fehérlakán. Ez azonban megfelelő tudással és szorgalommal párosult, céludatos munkát igényel, mely kétségtelenül bőgyműködöt hoz.

Mozaikok Osik régi történetéhez.

Írta: Endes Miklós

s felolvasva „Az erdélyi férfiak” egyesületében 1935 jan. 10. VII.

Megemlékestünk Becz Jakab 1456. évi cimere leveleiről, ebben V. László Becz Jakabnak s általa atyja testvéreinek Csikszentgyörgyi Becz Bálint és fiainak, Barabás és Péternek és rokonainak Arapatalki Simonnak, Szentaimoni Tamás és Máténak, néhai Galambfalvi István fiának Antalnak, néhai Galambfalvi György fiainak Andrásnak, Péternek és Gergelynek a végre Csikszenttamási Silvesternek s fiának Akosnak nemesi címert ad. Ez Ciucban az első Mihály Elek kéziratban levő Genealogiájában megemlékszik két Andrassy Györgyről, Andrassy Jánosról és Andrassy Mihályról, kik a XV. század végén Ciucban idő emberek voltak s az akkor híres Becz családba házasodtak, mely családból Becz Imre főkirálybíró élt a XVI. század közepén; Andrassy Márton és fia Péter is főkirálybírók voltak, ez utóbbi 1575-ben is, midőn mint Békés Gáspár hívei menekültek a kerelőszentpáli csata után Báthori István erdélyi fejedelem, a későbbi lengyel király besezujja elől. Andrassy Péterhez intézte Gyöngyössy István költő Charikka előszavát, amelyben szerepel a mesés Andoras lovag.²⁾

Mátyás király uralkodása alatt részt vett a ciuci székeség Mátyás 1467. évi moldovai, 1477. évi csehországi, 1475. évi moldovai török elleni hadjárataiban s 1479. évi kenyérmezei ütközetben, de a kenyérmezei hős Báthori István szabadságuk elnyomója lett.

Báthori Istvánnak s más Magyarországból Erdélybe jött vajdáknek sehogyséért a fejükbe a székeség autonómia, mert ők a vármegyékben divó jobbágyokhoz és a kisebb birtokos nemesesség meghunyászkodásához voltak szokva s nem tudták megszokni, hogy követeléseiknek egy igénytelen

szekely lőfő gátat emelhet, ezért a székeség és intézményei gyűlöletek lettek előttük s a székeséget úgy ők maguk, mint oda küldött familiarisaiq mindenféleképp nyomorgatták. Ennek adott kifejezést a székeségeknek 1492. évi panaszlevele.³⁾

Ez a nyomorgatás még intenzívebbé tette a ciuci székeségeknek már a XIII. században megkezdődött moldovai kivándorlását.

Ezután jött II. Ulászlónak székeség nemzetgyűlései határozat alapján kibocsátott kiváltság levele,⁴⁾ mely az ősi székeség szabadság romjait is alig védhetette meg, amely jogállapotr Verbozei Hk. III. rész 4. c. imben még azt konstatálja, hogy a székeség kiváltsága nemesek.

Báthori István szellemében járt el Szapolyai János is, mint erdélyi vajda, a ciuci székeség, mely legkonservatívabb gondolkozású volt s így ősi szabadságához legmerevebben ragaszkodott, megengedte ugyan a székeségnek maga lekötését mert azt ő maga a székeség akarta, de az elnyomás ellen állandó lázadásokban tört ki, így 1510—11-ben, 1514-ben, 1517-ben, 1519-ben. Ez utóbbi évben a ciuci székeség közűs sok főembert üzött el. A székeség törvények szerint házaikat megrobanták, lerombolták, ingóságait és barmaikat prédára hányták, ennek oka a hatalmasoknak önkénykedése volt, t. i. a harmadik rendet a községet a nyilföldekből, a közös erdő, legelő használatból kizsorientáltak s erőszakkal jobbágyá tenni igyekeztek. A ciuci zendülők átmentek Erdővidék felé, a Homorod völgyébe, de ezt a lázadást Szapolyai János Homorodszeptpál és Daróc közt vérfeljöjtotta; a megtorlás az 1521. évi február 18-án tartott nemzetgyűlésen következett be, ahol sokan száműzetésre ítéltettek. Lázadás emléke van 1524-ből is.⁵⁾

¹⁾ Székely Okl. tár I. 273. Dr. Szádeczky Lajos által szerkesztett Székely Egyleti képesnapár 1890. év 28. lap. Szabó Károly fordításában.

²⁾ Sz. okl. tár III. 143. lap. Szabó Károly: „Régi székeség”. 163. lap.

³⁾ Sz. okl. III. 287.

A székeség Szapolyai János seregében voltak, tehát a mohácsi csatában nem vettek részt s utána Szapolyai János pártjához csatlakoztak felejtven mindent, küzdöttek Ferdinánd ellen 1527. és 1528-ban, ez utóbbi évben a győztes sárospataki csatában s visszahozták Lippára a budai királyt. 1529-ben a zavarosban halászva Péter Petrus Rares moldovai vajda egész Gyergyót Ciucot feludta.

János királynak 1540-ben történt halála után Erdélyben megindult intrika Ciucba is behatoltak. Majláth István erdélyi fejedelem akart lenni. A közjó leple alatt megakarta magának nyerni Balassy Imre erdélyi társvajdát, Kendy Ferenc tárnok mestert, Kornis Miklós, Andrassy Márton, Geréb Péter, Sándor Mihály, Káchnyas Ferenc, Lázár Imre, Nyujthódy Gergely (Domokos család) főnemeseket s velük Szentgálon 1540 január 2-án vésd és dac szövetségre lépett. Sándor Mihály először 1539 december 17-iki okiratban szerepel, mely szerint Czákó Benedek özvegyével szemben Bartaffi Demeter mihieleni örökségére nézve véczei Székely János jogait érvényesítette sikertelenül.⁶⁾ Sándor Mihály, mint mihieleni-ciuci említették a XVI. sz. elején e családok Kulcsár krónikája említi. Sándor Mihály őse a mihieleni-ciuci és sandominici Sándor családok, melyek a XVII. században ágaztak el, Sándor Mihály kapcsolatban állott 1542-ben Martinuzzi Györggyel, őt moldovai eseményekről értesítette. Sándor Mihály s a többi székeség főnemes társai voltak Fráter György politikájának legműködősebb támogatói; a románok sokszor törtek be, 1542—1551 évek közt Ciucba, mit a ciuciak el hagytak viszonzatlanul, 1550. évi román betörés volt a legfélemlétesebb, de Fráter György által toborzott, főleg ciuci székeség sereg a román sereget széjjelverte s az országból küzte.

⁶⁾ Sz. Okl. tár II. 56—57. Történelmi tár 1892. évi. 89—90 lap.

⁷⁾ Történelmi tár 1878 évi. 516, 16.

BEL- ÉS KÜLFÖLD.

A kisebbségi nyelvhasználat. A közigazgatási törvényt most már a szenátusban is megcavasták. Ismeretnek csak a német nyelv használatát. A kisebbségi tanácsoknak csak azok lehetnek tagjai, akik szóban és írásban bírják az államnyelvet. A kisebbségi tanácsokban csak a hivatalos nyelvet használhatják, különben a tanácsot feloszlathatják. A tanácsból bíráriák a kisebbségi egyházak képviselőit. A törvény sárga vitájában Gyárfás Elemér rámutatott a törvény ezen kisebbségellenes vonatkozására. Ugyanakkor azonban Iorga Miklós is nagyfontosságot nyilatkozott a törvény mellett, amelyben lemondott, hogy az az állampolitikai, amely ilyen megkülönböztetéseket tesz az ország polgárai között ellentétes. Kihangsúlyozta Iorga, hogy a kisebbségi kérdést nemcsak a kisebbséggel kell kezelni, különben a folytonos megkülönböztetés eltávolítja a többségi néptől az országot a kisebbségtől.

A Magyar Párt a névváltoztatási törvényjavaslat parlamentari tárgyalásán örömmel üdvözölte a törvény azon részét, amely megszorítja a névváltoztatás lehetőségét. Aggodalommal szövegelt azonban le, hogy a törvény azon része, amely az elmagyarosított románok nevének visszaszállításáról intézkedik esetleg alantas közegek részéről sok visszaélést okozhat.

A kisebbségi egyházak az új költségvetésben. Az új állami költségvetésben a római katolikus egyház részére 36 millió 800 ezer lej, a református, unitárius és evangélikus egyházaknak 47 millió lej, muszlimok 6 millió 700 ezer lej, zsidók 2 millió lej van felvéve.

Hatvan perces órák. Amint ismeretes, a román közoktatásiügyi miniszter bevezette a hatvan perces órákat, amely miatt most már az előadások a dicitári órákba is átváltak. Az intézkedés a szülők körében óriási felháborodást váltott ki az egész ország területén. Az egyöntudott gyermekek érdekében elkezdett tiltakozás indult meg országsszerűen. Anonban Anghelescu miniszter nem hajlandó változtatni a hatvanperces óra rendszeren.

Ismét meghosszabbították Ungár Adolf vizsgálói fogságát. A Magyar Párt bányászati tagozatának alelnökét, Dr. Ungár Adolfot, amint ismeretes, azszal a váddal illetik, hogy az 1918-as forradalmi időkben, mint a nemzetőrség karhatalmi parancsnoka, román földműveseket lövettet agyon. Ezen vád alapján 30 napos vizsgálói fogságot rendeltek el Ungár ellen, amelyet most ismét 30 nappal meghosszabbítottak. Dr. Ungár állandóan ártatlanságát hangsúlyozta, ez ellen a husz év múlva előírt vádat váddal szemben.

As olasz-magyar-osztrák római egyezmény. Múlt héten Olaszországban megkötötték az olasz-magyar-osztrák hatalmi egyezményt. A három állam ezzel az egyezményvel, mint külön hatalmi tényező jelenik meg a nemzetközi politikában. E hatalmi csoportosulás egyik célja a dunai vidék rendezése irányul.

Sándor József nagybirtéki felszólalása az iparostületek érdekében. Múlt hétfőn a romániai iparosok jövőjéről szóló törvény tárgyalása során Sándor József szenátor fejtegette ki a szenátus előtt az erdélyi iparostületeknek szerepét a kisipar fejlődése terén. Felhívta a figyelmet arra, hogy az iparostületi vagyonekat a kisiparosok saját feliróluk gyűjtötték össze a azoknak elvétele a magántulajdon legdurvább megsértése volna. Kifejezte azt, hogy az iparostületeket beolvassák a munkakamarákba. Fel kell állítani ehelyett az iparosok külön kamaráját.

Gyárfás Elemér köszönete Iorgának. Gyárfás Elemér a szenátus múlt szombati ülésében köszönetet mondott Iorga professornak azért a magatartásáért, amellyel a közigazgatási törvény során elintézték kisebbségi nyelvhasználatot védelmébe vette.

A kereskedelmi oktatás törvényjavaslatánál Laar Ferenc mondta el a Magyar Párt álláspontját arra nézve, hogy ahol a kisebbségek nagyobb tömegben élnek, ott vegyék figyelembe az állami iskolákban az illető kisebbségek nyelvét. Anghelescu miniszter hangsúlyozta a városok ipari és kereskedelmi életének romlásának szükségességét.

Katonai összehúzó az orosz-mandssu határon. A szovjet-mandssu határon véres incidens zajlott le. Orosz és japán határőrök összeütköztek, amelynek több halott és sebesült áldozata van.

A német választásokat ma március hó 29-én tartják meg. A választások lezajlása után a német nép megadja végleges választást a Népszövetség tanácsának, a locarnói egyezmény felbontása nyomán támadt európai bonyodalmak ügyében.

Eladók: 1 ráságy, 1 tükrös vitrin, 1 diván, 1 éjjeli szekrény és mosdó, 1 fali tükör, stb., továbbá 3 rend öltöny, 1 télikabát, ingek és nyakkendők. Cim a kiadóhivatalban.

KÜLÖNFÉLÉK.

Megüresedett tisztviselői állások a megye és városnál. Dr. Otetea Valer prefektus március hó 30-iki határidővel pályázatot hirdetett a vármegyénél betöltésre kerülő hivatalnokokról, két főosztály, két irnoki és két gépiról állásra. Ugyancsak pályázatot hirdetett V. Faroga polgármester is a városnál április 1-ig a városi tisztviselői ügyében, egy számvető, városigazgató és két irnoki állásra. — Múltan a pályázati hirdetmény csak a vármegye hivatalos lapjában látott napvilágot, melyet a magyar közönség nem olvas — figyelmébe ajánljuk diplomás magyar ifjaknak, terjeszték elő ők is pályázati kérelmeket.

A hadirokkantak folyó év március hó 29-re Buourestibe hirdetett kongresszusát nem tartják meg.

Figyelmeteljük a konverziós adókat (egy a fausiakat, mint a városiakat), hogy két éves kedvezményes visszafizetésük határideje április 7-én lejár. Ezen terminust senkise mulassza el, mert ennek lejáta után a hitelezők semmi esetre sem fogadják már el — mert nem kötelesek elfogadni — a két éves kedvezmény alapján való visszafizetést. Ha ellenben bármi okból valaki ezen határidőig való fizetést elmulasztotta, akkor sem veszítette el konverziós jogát, mert 17 éves — illetve városi adószók 10 éves — alapon való konverziós joga az adószók továbbra is fennmarad, illetve a hitelezők kötelesek a már eddig befizetve levő összeget becsapítani.

Gheorgheniben az allatvásárokat 1936 április 1-3-án, míg a kirakódásart április hó 4-én tartják meg.

Halálozás. Fodor Gyárfás helybéli korczmestort és feleségét Kalamár Annát súlyos gyász érte. Folyó év március hó 22-én, tudgyúdságban meghalt Pistuta nevű 6 éves fiucákjuk. A kórtanleleiben élők, munkák és szorgalmas család vesztegette iránt általában részvétet nyilvánult meg a városunk társadalmában.

Zongoratulajdonosok hangoltatási szándékukat jelentették be a Vákár úti utcában.

Beléptek a liberális pártba. Ágoston András földvász és Bara Ignác kántor tomesiti lakók felvételtüket kérték és beléptek a liberális pártba.

Egy ciucui székely község fejlődése. Ciucui-Csekefalva ennek a vármegyének egyik legpáldásabb községe volt mindenképpen. Derek, józanéletre és takarékosságra nevelt lakossága minden szépet és jórt meg hozza a maga áldozatát. Nem a korcsmárásban, a testvérgyilkosságban s a bűnösre ösztönző mértéktelenségben keresi szórakozását, hanem abban, hogy magakörül kulturát építsen. A község híres volt mindig az időkkel lépést tartó mezőgazdaságáról, állattenyésztéséről. Örömmel olvashatjuk most a hírt, hogy ciucui közbirtokosság pályázatot hirdet szinte 2 km. hosszú egy és fél méter széles kocakó járdá építésére és a közbirtokosság terve vette a villanyvilágítás bevezetését is. A község ilyen lendületes fejlődése egyúttal dicséri az összlakosok kulturizációját és áldozatosságát. Mindenek fölött pedig Barba László ciucui közbirtokossági elnök személyét kell követendő példának állítsuk, akinek modern gondolkodása, akarása a közbirtokosságban közkeletű teszi és a közjavára használja. Bár a közbirtokossági vagyonek ilyen lelkiismeretes, ilyen példás kezeléséről hallanánk a többi ciucui községeinkből is.

Szerencsétlenség. Csizser István Jánosó sumulci lakos a kisomlyo nevű helyre ugynevezett Krianius-hágója részén követ bányászott. A lovak a borsalmos meredek hágón a szekeret nem tudták tartani s az feltartóhatatlanul a mélységbe sodorta az állatokkal együtt. Állatok és szekér posztorjává törött az embernek semmi baja nem történt.

Megölte a rásuhano föld. Nagy László 21 éves tulghasi legény tapasztáshoz való anyagot bányászott. Munka közben nem figyelt arra, hogy mélyen a föld alá vágja magát. A nagymennyiségű föld a szerencsétlen emberre omlott, akit holtan ástak ki.

Kőbánya szerencsétlenségek. Ilyés József zsebei munkás; Bara András sandominici kőmunkás egyúttal, de nem életveszélyes sérülésekkel a helybéli kőkorházban fekszenek. Mindketten kőbányában szenvedtek balesetet.

Halálozás. Kurkó Ferenc sandominici birtokos és egyház tanácsos, folyó hó 27-én, 70 éves korában elhalt.

A Lázár fiuk kálvariája. Még 1929 február hó 15-én történt, Lázár Ferenc és Lázár Mihály nicolesti lakókok Szécs Albert plebános társaságában a Dacia éttermében együtt békésen vacsoráltak. Megjelent asztaluknál a helyi rendőrség egyik őrmestere és felszólította, hogy kövessék őt a rendőrségre. Ebből nézeteltérés keletkezett a rendőrség és a társaság között, melynek során a Lázár fiuk 8 napon tul gyógyuló sérüléseket szenvedtek. A mikor tudatára ébredt a rendőrség, hogy mit tett, akkor ugyanazok az egyének, akik bántalmazták őket, azszal vádolták, hogy előbb a Lázár fiuk bántalmazták és így hatósági közeg elleni erőszak mint a rend őrel jelentették fel bántalmazottaknak. A mercuria-ciucui törvényszék marasztaló ítéletet is hozott ellenük elítélve mindkettőt 3-3 havi elzárásra és 1500 lej pénzbüntetésre. Március hó 19-én a tg-művelő kir. tábla foglalkozott az ügy felelősségével, melynek során megállapította, hogy a Lázár fiuk bűnössége mellett semmi tárgyi bizonyíték nincs és így öket a törhütre rótt hatósági közg elleni erőszak vádjá alól jogerősen felmentette. Minden kommentár nélkül köszödjük a magyar bírói forum döntését.

Az örökség miatt. Lukács Antal és Péter danesti testvérek az örökségen összeveszttek, majd összeverekedtek. Antal egy karóval úgy megverte Péter nevű öccsét, hogy élet-halál között fekszik. A csendőrség Lukács Antalt letartóztatta.

DIRECTIUNEA SOCIETĂȚII DE VANĂTOARE din MERUREA CIUC faao cunoscut membrilor societății ce până la data de 1 Aprilie 1936, să-și achite taxa de membru pe prima jumătate de an, deoarece cei ce vor să în restanță, nu vor putea lua parte la nici o vânătoare.

A CSIKSZEREDAI VADÁSZTÁRSASÁG IGAZGATÓSÁGA közli a társaság tagjaival, hogy folyó évi április 1-ig feljötti tagdíjakat becsapják be, mivel a hátralékokok semmi nem vadászásban nem vehetnek részt.

Hockey-tea. Még el sem felejtettük a február hó 8-iki nagy sikerű hockeytea-estélyét a már ismét a siker-reménye, hogy hálás köszönetünket egy kellemes estélyen újból együttláthassunk. Az elmúlt kedvezőtlen jégviszonyok kellemetlen helyzetbe hozták a hockey vezetőségét, miértilt jószívvel fordulunk áldozatköz köszönetünkhez, hogy pár órai kellemes szórakozás ellenében legyen segítségünkre csakély belépti-díj áldozathozatalával. Huvét másodnapjára (április 13.) tervezük mulatságunkat a Bucuresti-szálloda nagytermében, ahol szépségverseny, tombola és egyéb hangulateltető tréfaságokkal szelünk az estelel minél szórakoztatósabbá tenni. Minthogy külön meghívók kibocsátása nincsen szándékunkban, mindenkit ezuton hívunk meg és látunk szívesen. A hockey szakosztály vezetősége.

Háskutatás. Csata Pál ciucui ciucui gazdasági feljelentésre és ügyességi engedély alapján a csendőrség háskutatást tartott, amelynek során nagy mennyiségű dinamitot, gyújtó szinort, töltényeket találtak. Csata Pált letartóztatták és átadták az ügyességnek.

Megszűnik az 50 számaiékos fürdőkedvezmény. A román vasutak igazgatósága május elsőjén új díjszabást vezet be, amelynek egyik meglepő intézkedése arra kényszerül, hogy megszünteti az eddigi 50 számaiékos fürdő kedvezményeket és azokat 25%-ra redukálja.

Halálra gazolta a szekere. Sebestyén Péter 45 éves csomoni gazda megterhelte szekerevel a Nyerges-tetőn fuvarozót keresettül. A szekeret a lovak megrántották a arról Leastyán olyan szerencsétlenül esett le, hogy a szekér alá került, amelynek kerékel halálra gázolták a szegény embert.

A csiki megyei nyugdíjasok panasza. A megyei nyugdíjasok 1931-32 évi nyugdíjhátralékait szintén kölcsönkötvényekben kapták meg. Azonban a kötvényeket mai napig nem kapták kézhez és így nem vehetnek részt a kötvények sorjájákaiban.

Meghalt Berseviciy Albert. A magyar tudományos világnak súlyos gyászra van, 88 éves korában meghalt Berseviciy Albert a Kisfaludy Társaság és a Magyar Tudományos Akadémia elnöke. Berseviciy pályafutása a legtekélyesebb emberi élet szépségeivel van tele.

Helyreigazítás. Csendőri jelentés alapján lapunk március hó 15-iki számában azt írtuk, hogy a simonesti Bardocz-fele korcsmában Beke Lajos megkéselte Beke Imrét. Bardocz Márton simonesti kereskedő most annak a helyreigazítására kér fel, hogy az ő üzletében semmiféle verekedés nem történt és az említett bicskázás is András Béla kapuja előtt történt. Késszággal igazítjuk helyre hírtünket.

Felmentették állásától a tanítót, aki kiütötte a gyermek szemét. Annak idején foglalkoztunk azszal a szörnyű történettel, amelynek hőse Cluchi Stefan joseni tanító. A tanító botjával olyan szerencsétlenül ütötte meg Szakács Ferenc növendékét, hogy jobb szeme kifolyt. A gyermeket aszóta a brasovi szemkorházban kezelik. Mára kiderült, hogy nemcsak a jobb szem vesztette el a látását, hanem a bal szemmel is bekövetkezhet a katasztrófa és a szegény gyermek teljesen megvakul. Az ügyről tudomást szerzett Anghelescu közoktatásiügyi miniszter is, aki most anonnal hatállyal végérvényesen felmentette állásából Cluchi tanítót.

Kemény Simon: Ördögök, tündérek. Furcsa történetek ördögökről és tündérekéről, mászóval: emberekről — ezeket kapjuk Kemény Simon új novelláskötetében. A kitűnő író szines képszoberővel és éles megfigyelőképességgel és amellett az eszközök ökonómikus felhasználásával építi fel novelláit; nehány nagy vonal s máris előtűnik áll az ember minden erőnyével és bűnével. A lírai finomságu és érdekes kötet bizonyosan nagy sikert fog aratni. Kemény Simon: Ördögök, tündérek című kötetét most jelent meg az Athenaeum novellásorozatában. Ara 53 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lapegenál Ciuj. Kérje az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét. 1-3

Köszönetnyilvánítás. Mindazon jó barátok és ismerősöknek, akik boldogult halottunk Sprencs Hugó temetésére alkalmával szives részvételükkel fájdalomukat enyhíteni óhajtották, ezuton is kifejezést adunk hálás köszönetünknek. A gyászoló család.

Egy öt éves gyermek felperzseltte a nagyszülőket. Balla József Mártoné asszoni öt éves gyermeket Simon Ferenc nevű nagyszüleihez hagyták a szülőik távollétében. A lakásban csak a gyermek és beteg nagyanyja tartózkodott. Egy vigyázatlan pillanatban az öt éves gyermek gyufát vitt magához, kiment az udvarra és felgyújtotta a csűr mellett fekvő kaslat. Ettől tüzet fogott a csűr, az istálló, a lakóház és földig égett valamennyi épület. — Ne tartuk a gyufát a gyermek kezébe, mert a legborsalmassabb katasztrófák előidézője lehet az ilyen gondatlanság.

A vasuti hid osslipo lemeteszette a fejét. Constantin Eftimiu vasuti főkezelő a bicsadi vasuti hídnál halálos szerencsétlenség érte. A főkezelő éppen abban a pillanatban nézett ki figyelő felhőjéből, amikor a vonat a hidra befutott. A hid vasozslopa valóssággal lefejeste a szerencsétlen embert.

Javitó intézetbe utalták a tolvaj pékinast. Köszönetünk előtt ismeretes Benkó Gyula pékinas története. A négy éves kora óta árvaságban élő pékinas az ősz folyamán ellopta 59 ezer lej tartalmával a Lempert-cég kész pénztárát. A mindössze 14 éves gyereket a pénzzel elcsókította, kiöltöztötte, nagy mulatozást rendezett. Amikor Brasovban a rendőrség utolérte a lopott pénznek felét már elköltözte. Az ügyet most tárgyalta a törvényszék fiatalokú bírósága, amely a pékinast 18 éves koráig javítóintézetbe utalta.

Törvényes hírek. Valdes Vasile és Ilies bicasi testvérek az adóvégrehajtókat kiverték a házukból. Azonnal letartóztatották és gyorsított eljárással a Marasneu törvény szerinti vonták felelősségre. A védekezés kiegészítésére március 28-ra elnapolták a tárgyalást.

Balassa Béla remeteal lakost, akinek az adóvégrehajtókkal támadt nézeteltérése, az enyhítő körülmények figyelembe vételével 5 napra itélték.

Bilibók Mária lunca-dajmiloc 18 éves leány és Csirip Kisa bába tiltott műtét bűnével állottak a törvény előtt. A leányt 15 nap, a bábasszonyt egy hónapi börtönrre itélték.

Crisan Teodor gheorgheni betegságyászól tisztviselőt gyorsított eljárással 7 nap elzárással büntették, mert a feloszlott vasgárda jelvényeit viselte.

Radu Andrei volt cartal járásörmentert egy hónapi elzárásra itélték 4240 lej elalkasztása miatt.

Boldor imperi gör. katolikus pap táncmulatástgot rendezett a falujában. A meghívók kibocsátásánál azt az elvet szegte le hogy más nemzetiségűeknek meghívót ne küldjenek. Ezzel a jelszóval már előre elintézték a gyűlöletet a lakosság között, amely végül is gyilkosságba robbant. A mulatságon megjelent Balasz Sándor casini legény, aki a fenti épületes vita anyagot szóvaltaába keveredett a Radu testvérekkel, akik köztül egyiket pofon ütötte. Erre Radu János 31 éves legény Balassa Sándort bicakájával úgy fejen szurta, hogy az a helyszínen meghalt. A törvényesök Radu János emberölésért 3 évi börtönrre itélték.

Kiss József és Igucé Impri legények kitámadták Szabó Lukács társukat, sri bicakával védekezett. Verekedésért a Kiss testvéreket 15-15 napi elzárásra és 500-500 lei pénzbírságra, míg Szabót 20 napra itélték.

Gál István joseni lakost vigyátsatlanság miatt egy hónapi börtönrre és 1000 lej pénzbírságra itélték. azért mert szekerével elütött egy Szabó Erzsébet nevű leánykát.

Beverték az ablakait. Dr. Deutch László gheorgheni ügyvéd lakásának ablakait a múlt hét egy k éjjelén ismeretlen tettesek beverték.

Köszönetnyilvánítás. Mindazon ismerőseinknek, jó barátainknak, akik Pistuka nevű fiúcskánk halálával ért mérhetetlen fájdalomunkban együttérzésükkel megkerestek ezúton mondunk hála közönetet.

Mercurea-Ciuc, 1936 évi március hó 26-án.

Podor Gyárfás és családja.

W. B. Maxwell: Az igazi férfi. Az előkelő angol nagyvárosi élet és a románok, de veszelvény és bizonytalan bohémélet szembeállítását találjuk meg W. B. Maxwell: „Az igazi férfi” című regényében. Érdekes, mulatságos és megbható a történet, amelyet ez a külföldön régóta népszerű, kitűnő író a szeszony-bűbábról. Az igazi férfi az előkelő londoni bankár-férj, akitől a feleséget izzó kalandok, soraszerű élmények ragadnak el messzire, de akhaz az aszszony végül megtépetten és megbánóan, de boldogan vissza talál. A kedves és mindvégig lebilincselő regény bizonyosan egyengetni fogja a kiváló szerző útját a magyar közönség szeretetéhez. W. B. Maxwell: Az igazi férfi c. kötete most jelent meg az Athenaeum képregényes regénysorozatában. Füzve 53 lej minden könyvkereskedésben, vagy Lepagenál Ciuj. Kérje a teljes sorozat és az Athenaeum újdonságok teljes jegyzékét.

Adományok a delnita ciuci Szent Janos templom restaurálására. (11 tk közlemény): A „Sărbey Fa” mercuria ciuci faszövőkat 500 lej. Sîntha Iure (Pau'eni) 100 lej. Virág Lőrinc (Siculeni) 100 lej, Szilobky Gyula Ciuj 50 lej, A Sft. Gheorgheni Szentély Nemzeti Múzeum által szerzett pénzádományok összesége 1100 lej.

Összesen: 1850.—
Eddigi gyűjtés: 29.137.—
Végösszeg: 30.987.—

K Ö Z G A Z D A S Á G.

A ciucvármegyei mezőgazdasági kamara a gyümölcsösök gondozására, a káros növények pusztítására a szántó és legelő területek tisztítására a következő rendeletet bocsátotta ki:

1. A gyümölcsösért és gyümölcs fa tulajdonosok, valamint a községek és legelőterületek az egész vármegye területén a gyümölcs-fákat kirtigyezés előtt takarítsák meg a különböző hernyófészékektől, szaraz ágaktól és levelektől, azután összegyűjtve égessék el.

Ezen munkák elvégzése után pedig permetezzék meg a gyümölcsfákat más és kéno dattal vagy Libix univerzál, vagy Neo-Dutrinnel, amelyek kaphatók a mezőgazdasági kamaránál.

2. Az összes legelőtulajdonosok, községek és legelőterületek pusztítsák el a legelőkon levő gyomnövényeket, borsikát, gyombokrokat, mohákat.

Az ország-, megyei és községi utak mentén található gombok és gyomok, valamint az utak mellett levő gyümölcs-fák ellenségei, hernyók stb. a vármegyei építészeti hivatal felügyelete és vezetése alatt pusztítottak el.

A vasutak mentén található ilyen káros növények pedig a C. F. R. osztálymérnökség intézkedése szerint csikmöltenek.

Amennyiben ezen káros állatoknak és növényeknek elpusztítása a megállapított időben nem hajtatók végre, a mezőrendőrségi térv. 1894. XII. t. c. 50 § a szerint a községi elöljáróság köteles azt az illető terhére elvégeztetni ezen törvény 52. §. alapján.

3. A művelhető területek tulajdonosai pedig a szántások, vagy kaszások alkalmával kötelesek el-

pusztítani a gyom és káros növénycsoportokat, amelyet birtokaik szélén előfordulnak. Ezek a káros növények azonnal összeeszedendők és elégetendők.

Mindazok, akik jelen rendeletben felsorolt intézkedéseket nem hajtják végre, az 1894. XII. mezőrendőrségi törvény 95. paragrafusa c) pontja szerint 100 arany lejnek megfelelő büntetésben részesülnek.

4. A községi bírók és jegyzők, valamint a csendőrdőparancsnokok kötelesek jelen rendelet végrehajtását ellenőrizni.

Félig kész, 3 szoba, konyhás családi ház, kitűnő vizü mély kuttal, nagy telekkel eladó. Aladics mérnök.

No. 20—1936.

INVITARE.

Corporația Meseriașilor din Mercurea-Ciuc și Imprejurimi, va ține în ziua de 12 Aprilie 1936, cu începutul la ora 10 a. m., în caz de nevalidare de vuturi în ziua de 19 Aprilie 1936

ADUNAREA GENERALĂ ANUALĂ

în Mercurea-Ciuc, în sala mare al Corporației, la care adunare prin prezenta se invite toți membri ai Corporației.

Ordinea de zi:

1. Deschiderea ședinței de Președintele. 2. Darea de seamă a secretarului. 3. Darea de seamă a Casierului și a Controlorilor casieriei și absolvarea lor. 4. Inaintarea Budgetului anului 1936—37. 5. Propuneri, cari trebuie înaintat cu 24 ore înainte Ad. Gen. Conf. art. 12 din Statute.

MEGHÍVÓ.

Mercurea-Ciuc és Vidéke Ipartestülete 1936 évi április hó 12-én (első összehívás) délelőtt 10 órakor, határozatképtelenség esetén 1936 április 19-én tartja

ÉVI RENDES KÖZGYÜLÉSÉT

az ipartestület székházában, amelyre ezuton hívja meg az ipartestület minden egyes tagját.

Tárgysorozat:

1. Elnöki megnyitó. 2. Titkári jelentés. 3. Pénztárnok és számvizsgáló bizottság jelentése; felmentvény megadása. 4. Az 1936—37. évi költségvetés előterjesztése. 5. Indítványok, amelyek az alapszabályok 12. §-a szerint 24 órával a közgyűlés előtt beterjesztettek.

Mercurea-Ciuc, la 9 Martie 1936.

Președinte, Secretar,
Iosif Biró. 1—2 Victor Részegh.

Keresek május 1 re 2 szoba, konyha, kamra, pince és mellékhelyiségekből álló lakást. Gyönöz Gyula, M.-Ciuc.

Háló, ebédlő és iroda berendezések
a leggyorsabbtól a legújabbáig kivitelig
melyen lecsállított árakkal
besszereshtők:
Nagy G. Jozsef asztalosnál, Jigodin.
Megfelelő biztositék mellett részletfizetésre is.

Kiado lakas. Ciuc megyében, jó forgalmu piacos községben, hosszabb időre kiado egy üzethelyiség, magán lakással együtt. Érdeklődők forduljanak a tulajdonoshoz. — Cim a kiadohivatalban.

Keresek megvetelre egy félfodeles, használt, de jo karban levő kocsit, egy kocsiszanar és egy vastengelyű szekeret. Cim a kiadohivatalban.

MODELL KALAPOK
tis naponként új formák eladó árban, megtekinthetők
VENCZEL TANÁRNÉNÁL
Ugyanott készülnék minden-nemű női kalapok eszterendő anyag hozzáadásával. Kalapok átalakítása a legrovidebb idő alatt.
Mercurea-Ciuc, I. O. Bratianu (Gimnázium)-neve 112. sz., a Sörház közelében.

ELADÓ Jigodin-ben épületes belsőség, mely áll 3szoba, konyha, kamra, pince, sütökemence, sertésöl és nagy kertből. Felvilágositást ad Gyönöz Gyula Mercurea-Ciuc.

Küküllömenti bor már 12 lejtől kapható Holló vendéglőben, M.-Ciuc.

Primăria comunei Ciceu, Jud. Ciuc. No. 241—1936.

Publicație de licitație.

Se aduce la cunoștință publică, că în ziua de 5 Aprilie 1936, ora 14 p. m., se va ținea o a doua licitație publică în localul primăriei comunei Ciceu, pentru vânzarea locurilor virane pentru 6 intravilane în cătunul Ciarciașu din imobilul proprietatea comunei Ciceu, înreg. la C. F. No. 8 și 294 de sub No. top. 7446, 7448, 7449, 7450—52.

Estimația Serviciului tehnic jud. este de Lei 10 pentru fiecare stj. pătrat, dela care preț se va începe licitația.

Concurenții vor trebui să depună o garanție de 10% a prețului de strigare.

Licitatia se va ținea în conformitate cu dispozițiunile din L. C. P., Regulamentul de funcționare al oficiului central de licitații și Normele generale pentru ținerea licitațiilor publice, publ. în Mon. Of. No. 127—1931, care disp., precum și condițiunile speciale pentru această licitație se pot vedea la primăria comunală în fiecare zi în orele de birou.

Ciceu, la 23 Martie 1936.

Primăria comunală.

România.

Comitetul școlar Ineu-Ciuc.

No. 18—1936.

Publicațiune.

Se aduce la cunoștința antreprenorilor constructori, că în ziua de 5 Aprilie 1936, Duminică la ora 10 a. m. se va ținea licitație publică, cu oferte scrise și sigilate, în localul primăriei Ineu, pentru lucrările de edificare a școalei primare de stat, primul, tract pus sub acoperiș în valoare de 100.000 (una sută mii) Lei.

Licitatia privește numai executarea lucrărilor, materialele necesare fiind furnizate și puse la dispoziție de comitet.

Licitatia se va ținea cu respectarea dispozițiunilor L. C. P. reg. de funcționare al O. C. L. și normele generale de licitație, publicate în M. O. No. 127—1931.

Toate persoanele, care vor lua parte la licitație, vor depune pe lângă ofertă și o garanție de 5% din valoarea lucrărilor potrivit devizului, iar ofertele se vor face numai în conformitate cu caetele de sarcini, care pot fi văzute în fiecare zi în biroul școalei primare.

Ineu, 22 Martie 1936.

Președinte, Secretar,
Gábor Ștefan. Ioan Cozma.

Comitetul școlar rural Săndomic. Județul Ciuc.

No. 29—1936.

Publicație de licitație.

În ziua de 15 Aprilie 1936, ora 10 dimineața, se va ținea licitație publică în localul primăriei Săndomic, jud. Ciuc, cu oferte scrise închise și sigilate și fără drept de supraoferte pentru darea în antrepriză a construirii unui local de școală proiectat în comuna Săndomic Centru, care trebuie fi terminat cel mai târziu la 1 Septembrie 1936, cu un deviz în valoare de 1.247.845 Lei.

Ofertele se vor da separat pentru materialul necesar la această construcție și separat pentru lucrările necesare, respective executării lucrărilor, plus o ofertă unică pentru material și lucrări.

Devizul, caetul de sarcini și condițiunile de licitație se pot vedea la biroul școalei primare de stat și primăria Săndomic.

Garanția provizorie în numerar sau efecte publice este de 62.400 Lei.

În caz când la această licitație nu se vor prezenta concurenți în număr suficient, se va ținea o a doua licitație în ziua de 25 Aprilie 1936, în acelaș local și la aceeaș oră.

Săndomic, la 22 Martie 1936.

Președinte, Secretar,
Z. Radu. P. Lăzărescu.

Modern, uj, be nem fejezett ház eladó. Érdeklődni a Vakar üzletben.

Építkezésekhez jó minőségű meszet
bármilyen mennyiségben, kedvező feltételek mellett az építkezés helyére szállítunk.
Megkeresésre ajánlattal szolgálunk.
VICTORIA
Általános Gazdasági Szövetkezet mészüzeme, Săndomic-Ciuc (Csikszentdomokos)